

Budapest XX. kerület
Pesterzsébet Önkormányzat
Oktatási- és Média Bizottság
részére

Tárgy: Tájékoztató
Ikt. sz. /2010.

1204 Budapest, Ady Endre u. 98.
Tel. Fax: (1) 284 0138
Tel.: (1) 421 0770 / 421 0771
E-mail: pepe20@pepint.sulinet.hu
www.pepint.hu

TÁJÉKOZTATÁS TEHETSÉG A HÉTKÖZNAPOKBAN

Az oktatás a számtalan modell közül leginkább a Renzulli – Mönks-féle tehetségfelfogást alkalmazza a gyakorlatban. Eszerint a tehetség egyik fontos összetevője az átlagosnál jobb általános, első sorban intellektuális és a speciális képességek együttese. A tehetség másik két ismérve a feladat iránti elkötelezettség magas foka és a kreativitás.

A zenei, matematikai, bizonyos mozgásbeli tehetség már **óvodáskorban** megjelenhet. Ezek tudatos egyéni fejlesztése tehát már ekkor fontos. A csoportra, illetve a személyre szabott óvodai fejlesztési terv erre kiváló programot ad. Óvodáinkban a szabad kezdeményezés során a differenciált, színes tevékenység kínálattal lehetővé teszik a gyerekek optimális készségfejlődését és személyiségük gazdagodását. Egészében véve az óvodáskor „alapozó” korszaknak tekinthető a tehetséggondozásnál: elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy szabadon játszhatnak; másodsorban a pedagógusok egyéni foglalkozással kielégítik az óvodások természetes kíváncsiságát.

A **kisiskolás korban** egy másféle alapozó munkára van szükség: elsősorban a tehetség általános képességeihez tartozó elemeit kell hatékonyan fejleszteni. A 6-12 éves tehetségek iskolai azonosításánál gyakran előfordul, hogy csak korai, a kortársaknál gyorsabb képességfejlődéssel állunk szemben, de később ez az előny „elolvad”. Ezért nagyon fontos, hogy az iskolában csak tehetségigéretről beszélhetünk, és nem szabad átjárhatatlan kategóriákba sorolni a gyerekeket.

A **felső tagozat** már színtere lehet a hatékony speciális tehetségfejlesztésnek. Kettős itt az iskola funkciója: egyrészt a tehetséges gyerekek felderítéséhez kell folyamatosan működő, változatos programokat biztosítani, másrészt speciális szervezeti formákban kell azt továbbfejleszteni. Tartalmi szempontból a legfőbb alapelve az iskolai tehetséggondozásnak a gazdagítás. Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése.

I. INTÉZMÉNYI SZINTŰ TEHETSÉGGONDOZÁS

1. Tanórai tehetséggondozás

A már korábban megmutatkozó tehetségterületeken: ének-zene, mozgás és vizuális kultúra már az általános iskola 1. osztályában lehetőség van az emelt szint indítására. A magasabb óraszám és a bővebb tantervi anyag segíti a tehetséges gyerekek kibontakozását. Az idegen nyelvek magasabb óraszámú tanítását első sorban az iskolahasználók igényei hívták életre.

Kerületünkben az alábbiak szerint működnek emelt szintű vagy emelt óraszámú osztályok, csoportok:

- Ének-zene: József Attila és Lázár Vilmos Általános Iskola 1-8. évfolyam 1-1 osztály
- Testnevelés: Hajós Alfréd és Stromfeld Aurél Általános Iskola 1-8. évfolyam 1-1 osztály; Vörösmarty Mihály Ált. Isk. és Log. Int. Jelenleg 1. és 2. évfolyamon 1-1 osztály
- Képzőművészet-rajz: Ady Endre, Hajós Alfréd, Stromfeld Aurél Általános Iskola 1-8. évfolyam 1-1 osztály
- Angol nyelv: Ady Endre Ált. Isk. 4-6. évfolyamonként 1-1- csoport; Hajós Alfréd Ált. Isk. jelenleg 5-6. évfolyam; Tátra Téri Ált. Isk. 1-2. évfolyamon szakkör keretében, 3.

osztálytól tanórán; Vörösmarty Mihály Ált. Isk. és Log. Int. jelenleg 1. osztály (felmenő rendszer) és 4-8. osztály minden évfolyamon

- Német nyelv: Hajós Alfréd Ált. Isk. jelenleg 5-6. évfolyam; Vörösmarty Mihály Ált. Isk. és Log. Int. jelenleg 4. évfolyam
- Német nemzetiségi oktatás: József Attila Ált. isk. jelenleg 1-3. évfolyam 1-1 osztály
- Nyelvvizsga előkészítés tanórán német nyelvből: Lázár Vilmos Ált. Iskola 8. évfolyam
- Matematika: Vörösmarty Mihály Ált. Isk. és Log. Int. 5-8. osztály évfolyamonként 1-1 csoport

A készségtárgyak emelt szintű oktatása kerületünkben nagy hagyományokkal rendelkezik, és köztudottan sikeresek. Bizonyítják ezt a kiváló minősítést szerző kórusok, színvonalas hangversenyek, a képzőművészeti pályázatokon induló tanulók sikerei, illetve a diákolimpiákon aratott szép számú győzelem. Az idegen nyelvek emelt szintű oktatása még nem rég kezdődött el, így kevésbé ismert kerületünkben. Idő kell, amíg ennek eredményei megmutatkoznak.

A **nívócsoportos oktatás** olyan lehetőség, amely az óraszám megnövelése nélkül, a képességek vagy teljesítmények alapján kiválasztott tanulókat egy közel homogén tehetségfejlesztő csoportban tanítják egy adott tantárgyból. Ilyen működik a József Attila Általános Iskolában matematikából a 4-8. évfolyamon és a Tátra Téri Általános Iskolában matematikából és idegen nyelvből. Ugyancsak speciális képzésre és tehetségfejlesztésre nyílik kiváló alkalom a közoktatási típusú sportosztályokban, amelyek két iskolában működnek: Vörösmarty Mihály Ált. Iskolában és Stromfeld Aurél Ált. Iskolában.

A tehetségfejlesztés nem korlátozódik csak az emelt szintű vagy a nívócsoportos oktatásra. Ezeken az úgynevezett szegregált formákon kívül rendkívül eredményesek a **differenciált tanulásszervezési módok** gyakori alkalmazása a tanórákon. Ilyenkor a mélységben történő gazdagítás valósul meg: több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására, mint általában a tanulóknak. A kooperatív csoportmunka nemcsak a felzárkóztatásnak, hanem a tehetséggondozásnak is kiváló terepet biztosít. Az iskolai tananyag elsajátításán túl az együttműködés segíti a szociális kompetencia, azon belül a szervezési készségek, a tolerancia és a kreativitás fejlődését. Tanóra látogatásokon, bemutatóórákon tapasztaljuk, illetve a beszámolókból is megemlítik, hogy az utóbbi időben egyre többen alkalmazzák ezeket a korszerű módszereket. Ugyancsak többször kapnak a tanulók **differenciált önálló feladatokat**, esetleg szorgalmi házi feladatokat. A könyvtári és az internetes gyűjtőmunka produktumaival rendszeresen találkozhatunk a faliújságokon. Sok iskola gyűjti a tanulók által készített, a szaktárgyak ismeretanyagához kapcsolódó számítógépes dokumentumokat, prezentációkat. A szóbeli kommunikáció fejlesztését segítik a tanulói kiselőadások. Az iskolák elsősorban az 5-6. évfolyamon két éve bevezetett nem szakrendszerű oktatás keretében szerveznek projektnapokat, projektheteket. Ez a módszer a motiváció erősítésén túl a közös alkotó munka révén sok kreatív ötletet csalogat elő a tehetséges gyerekekből, így a tartalmi tehetséggazdagítás kerülhet előtérbe.

2. Tanórán kívüli tehetséggondozás

A tanórán kívüli foglalkozások hagyományosan kiváló szinterei a tehetségfejlesztésnek. A pedagógusok a tehetségek erős oldalát fejlesztik a **szakköri, sportköri** foglalkozásokon, amelyeket nagy számban és rendkívül változatos területeken szerveznek meg az iskoláinkban. A tíz kerületi iskolában ebben a tanévben összesen 123 szakkör és 42 sportkör működik, amelyre összesen kb. 2700 tanuló jár. Az intézmények erőforrásai befolyásolják az indítható szakkörök számát és jellegét. Hagyományosan kedveltek a manuális, a zenei, a tánc és a színjátszó szakkörök. Sajnos jelenleg már nincs minden iskolában énekkar. Az informatika, logika és természetismeret szakkörök mellett újak is megjelentek: önismeret és a nyelvi szakkörökön belül érdekességgé az orosz nyelvi szakkör. A legtöbb szakkör a tempóban történő „gazdagítást” teszi lehetővé: a tehetséges gyerekek ugyanannyi idő alatt társaiknál többet képesek megtanulni, így gazdagításuk újszerű tartalmak bevonásával is megoldható.

Az iskolai **rádióműsor és újság** szerkesztése, a **DÖK** (diákönkormányzatok) foglalkozások és programok vezetése főleg olyan speciális képességeket fejleszt, amelyekre kevés lehetőség adódik a tanórán: kreatív írás és kommunikáció, interperszonális (társas kapcsolatok) képességek.

Az osztály- és iskolai közösségek **kulturális és sport rendezvényei** szerves részét képezik az iskolák életének, melyeken sok-sok tehetséges gyerek mutathatja meg jó képességeit. (Ünnepélyek, kiállítások, évfordulók, farsang, diák és sport napok, iskolai gálák, stb.) Ezek előnye még, hogy sokszor olyan területeken bizonyíthatják a tehetségek kiválóságukat, amelyek a főleg intellektuális, elméletközpontú oktatás során rejtve maradnak.

Az iskolák – illeszkedve a kerületi, fővárosi versenyrendszerhez – számtalan **vetélkedőt** rendeznek. Az ezekre való felkészülésre a tanórán alig van lehetőség, így ez a délutáni időszakra korlátozódik, és sok önálló munkát és elszántságot igényel a versenyzőktől. Az iskolai versenyek jutalmazását alapítványi keretből tudják az iskolák megoldani. Az intézmények fontosnak tartják, hogy elinduljanak a kerületi versenyeken, és ott a lehetőségekhez mérten jó eredményeket érjenek el. A pedagógusnak a szakmai felkészítésen túl segítenie kell tanítványát a versenyhelyzet, illetve a siker és a kudarc feldolgozásában. Éppen ezért fontos a tehetségfejlesztő munkában a személyiség egészének komplex fejlesztése.

II. KERÜLETI SZINTŰ TEHETSÉGGONDOZÁS

1. Kerületi versenyek és rendezvények

Intézetünk fennállásának 10 éve alatt eddig is sokat tett a kerületi tehetséges fiatalok felkarolásáért. A kerületi tanulmányi, tehetséggondozó és diáksport versenyek indítása, sikeres megszervezése, az eredmények regisztrálása régóta tartozik tevékenységi körünkbe. Ebben a tanévben is volt bőven lehetőség a megmérettetésre: **36 tanulmányi versenyen 91 kategóriában, illetve 12 sportágban 71 versenynapon** mérték össze a diákok tudásukat, ügyességüket, ötletességüket. Az idén is több olyan komplex csapatvetélkedőt szerveztünk, amely sok területet ölelt fel. Csillagászati, illetve Haydn vetélkedőnkkel csatlakoztunk a 2009. év kiemelt eseménysorozataihoz. Költségvetésünkéből az alábbiakat tudjuk biztosítani a tanulmányi versenyeken: az első három helyezett tanuló oklevelet, szerény jutalmat kap (rendszerint könyv, ismeretterjesztő DVD), és minden résztvevő emléklappot vihet haza. Intézetünk felvállalta a fővárosi versenyekre történő nevezési díj befizetését. A gyerekek élelmézését a sokszor elhúzódó versenyeken az idei tanévben az OMB-tól kapott támogatásból tudtuk megoldani. Sportversenyeken a dobogós versenyzők érmet és oklevelet kapnak. A tanulmányi és a sportversenyeken első helyezést elért tanulókat és felkészítő pedagógusaikat meghívjuk a Győztesek gálájára, ahol a tanulmányi verseny győztese egyedi érmet, a sportversenyek legjobbjai pedig kupát vehetnek át. Ezen felül megkapják a Diák „LEG”, illetve Diáksport „LEG” kiadványt. Az előző tanévtől finnországi jutalomutazáson vehet részt a kerületi versenyeken kiemelkedően jól szereplő két tanuló és egyikük pedagógusa. Feltétel még, hogy tudjanak angolul kommunikálni. A Pesterzsébet újságban – rajtunk kívül álló okok miatt sajnos sokszor megkésve – közzé tesszük a kerületi versenyek győzteseinek nevét, illetve a szépszámú fővárosi sikereket.

Különbféle kulturális és sport rendezvényeink: Fáklyás futás, Éneklő ifjúság, Diákszínjátészó találkozó, Táncsoportok találkozója, Győztesek gálája kiváló lehetőséget biztosítanak a tehetségígéretnek bemutatkozásához. Kiadványainkban és honlapunkon is tájékoztatjuk az érdeklődőket a versenyeredményekről és a diákokat megmozgató rendezvényekről.

Intézetünk sikeresen pályázott az Oktatásért Közalapítvány támogatására, melynek köszönhetően 2010 áprilistól novemberig két kerületi 60 órás **tehetséggondozó műhelyt működtetünk** felső tagozatos tehetséges tanulóknak. Összesen kb. 50 tanuló komplex fejlesztését tudjuk így megvalósítani. Amennyiben lesz rá lehetőségünk, szeretnénk a műhelyfoglalkozásokat folytatni 2011 első félévében is.

A kerületi művészeti tehetséggondozásnál feltétlenül ki kell emelni a Lajtha László Alapfokú Művészetoktatási Intézmény több kitüntetéssel és minősítéssel elismert működését. Tevékenységükről rendszeresen beszámolnak intézményvezetőknek, bizottságoknak és a Képviselő-testületnek.

2. Tehetségpont lettünk!

Nagy öröm érte Intézetünket márciusban, amikor megérkezett a **Nemzeti Tehetségsegítő Tanács** értesítése arról, hogy elfogadták regisztrációs kérelmünket Tehetségpontként történő működésünkre vonatkozóan. **A Tehetségpontok elsődleges funkciója a tanácsadás, a pályaaorientáció, a lehetőségek, az információk személyre szabott megmutatása a tehetséges fiataloknak. A**

Tehetségpontok összegyűjtik és tematizálva ajánlják fel az ország és a határon túli térség minden tehetséggondozással foglalkozó szervezetének a szolgáltatásait.

A tehetségpont eredményes működtetésében legfontosabb partnereink az iskolaigazgatók, pedagógusok lesznek. Tantárgy- és témagondozói hálózatunk segítségével a már bevált információs rendszerünk jóvoltából együttműködünk az iskolavezetőséggel, munkaközösségek vezetőivel. Hálózatot szeretnénk kialakítani az emelt szintű oktatás szakemberei, az iskolai tehetséggondozó szakkörök vezetői, és az ECHA (European Council for High Ability) diplomás vagy képzett tehetségfejlesztésre szakosodott pedagógusok között. A már működő tehetségpontokkal, a Nevelési Tanácsadóval és a tehetségneveléssel foglalkozó kerületi civil szervezetekkel is felvesszük a kapcsolatot a tehetséges tanulók minél jobb segítése érdekében és gondoskodunk a kétirányú információáramlásról.

3. Terveink a következő tanévre

Elsősorban Pesterzsébet Önkormányzata által fenntartott 10 általános iskolában és a két szakiskolában szeretnénk **tehetségazonosítást, gondozást, tanácsadást és hálózatépítést** végezni. Továbbra is lebonyolítjuk hagyományos kerületi versenyünket és kulturális rendezvényeinket. A tanév kezdésére honlapunkat Tehetségpont menüponttal szeretnénk kiegészíteni, amelyen keresztül rendszeresen informáljuk majd a szörfözőket az aktuális tehetségeket érintő eseményekről. Reméljük, hogy egy év múlva megfelelünk a minősítésnek, és ezáltal akkreditált tehetségponttá válunk. Ebben az esetben pályázati lehetőségeink jelentősen kibővülnek.

Tervezett programok, rendezvények:

- Tehetséggondozó munkaközösség létrehozása (2010. szeptember)
- Hálózatépítés elkezdése: információk összegyűjtése a kerületi tehetséggondozó műhelyekről (szakkörök, tanfolyamok, stb.)
- Tehetséggondozó műhelyek folytatása felső tagozatos tanulóknak: humán és reál (2010. szeptembertől 2011. áprilisig)
- Országos „Olvass velünk!” levelezős verseny indítása 5-6. és 7-8. osztályosoknak
- Őszi pedagógiai napokon egyrészt ünnepélyes tehetségpont avatót szeretnénk tartani, majd előadások következnek a tehetségazonosításról, tehetségfejlesztésről, versenyzésről. Meghívott előadók Csermely Péter, Fülöp Márta (2010. október 26.)
- Kerületi civil tehetségfejlesztő szervezetek bemutatkozása
- Irodalmi pályázat kiírása tanulóknak 13-18 éves korig (2010. november)
- Képzőművészeti tehetségek alkotásaiból rendezett kiállítás megnyitása a pedagógiai napok keretében
- Iskolai tehetséggondozó műhelyek bemutatkozása, az irodalmi pályázat díjkiosztása (2011. február)
- Bemutatóórák és szakköri foglalkozások tartása a tanórai és tanórán kívüli tehetségfejlesztés lehetőségeiről a tavaszi pedagógiai napok keretében (2011. március)
- Tehetségnap megszervezése 2011. április

Összegzés:

A rövid ismertetőből is látszik, hogy a kerület közoktatási intézményei sokat tesznek a tehetségek fejlesztéséért a hétköznapi életben. A tanév végi intézményi beszámolók, melyek mindenki számára hozzáférhetők, rendszeresen és részletesen bemutatják az intézmény tehetséggondozó tevékenységét. Az óvodákat, iskolákat járva a faliújságok, kiállítások megtekintése, a különféle intézményi kiadványok olvasása, a számtalan kulturális és sport rendezvények látogatása során mindenki meggyőződhet a tanulói produktumok magas színvonaláról, az eredményes tehetséggondozásról.

Budapest, 2010. május 19.

Szekeres Lászlóné
témafelelős

dr. Nagyné Koczog Tünde
igazgató